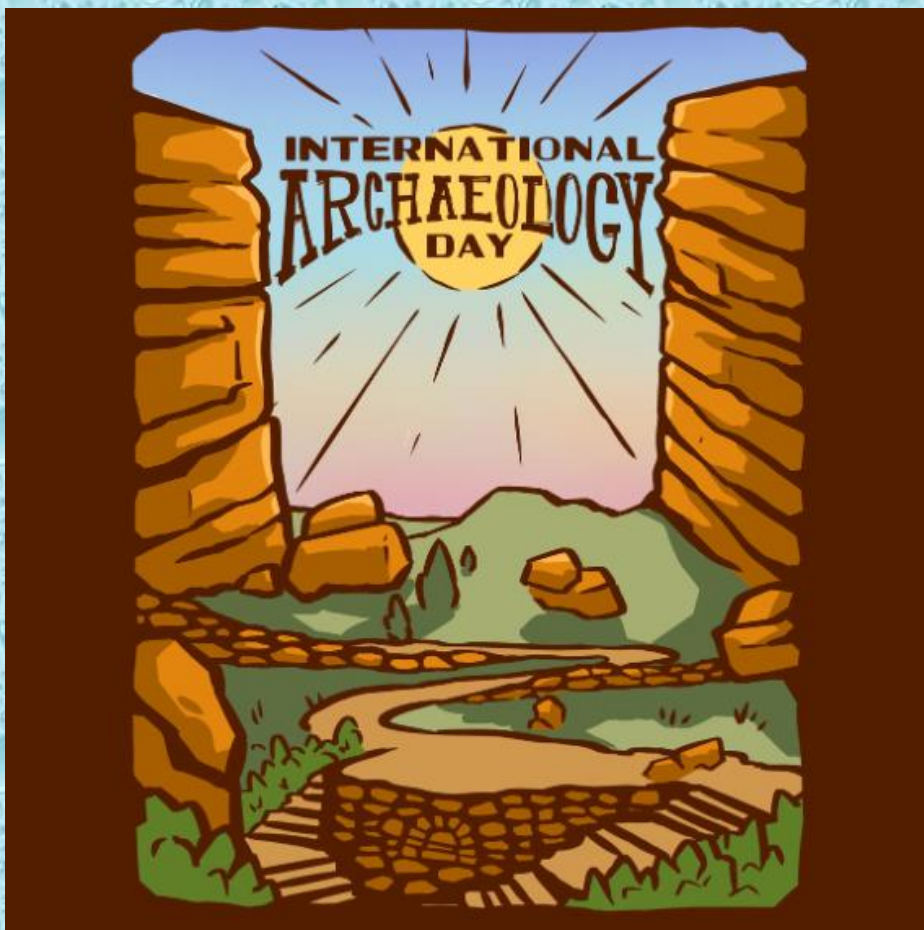


The poster features a light blue background with a pattern of small, stylized water droplets. A central rectangular area is divided into three horizontal bands: a light blue top band, a green middle band with a grass-like texture, and a dark brown bottom band. The text 'INTERNATIONAL' is in blue on the top band, 'ARCHAEOLOGY' is in dark brown on the middle band, and 'DAY' is in dark green on the middle band. The date 'October 19, 2024' is in yellow on the bottom band. A white pencil with a brown eraser is positioned on the right side, pointing towards the date.

**INTERNATIONAL
ARCHAEOLOGY
DAY**

October 19, 2024

باستان شناسی! ARCHAEOLOGY



از واژه یونانی arkhaiologia به معنی «بحث درباره چیزهای قدیمی» آمده است.

اما معنای امروزی آن به پژوهش در زمینه گذشته انسان بر اساس بقایای مادی باقی مانده از او اطلاق می شود.

واژه ARCHAEOLOGY با مفهوم امروزی آن را در قرن 17م ژاک اسپن طبیب و عتیقه باز اهل لیون دوباره احیا کرد.

مفهوم باستان شناسی

- باستان شناسی علم یافتن و مطالعه مواد/ داده های مادی گذشته است که در آن زمان مورد استفاده بوده و بعدها کنار گذاشته شده و غیر قابل استفاده گردیده اند؛ و امروزه به دست ما رسیده است.

- باستان شناسی مطالعه گذشته بشر بر اساس اشیا و مدارک بدست آمده از کاوش های باستان شناسی است. در باستان شناسی زندگی بشر بدون نیاز به هیچ سند مکتوبی بررسی، مطالعه و تحقیق می شود.





• با توجه به این واقعیت که تاریخ مدارک نوشته
محتوی اطلاعات به زحمت به هزاره سوم ق.م می
رسد، دوره ای که تاریخدانان مطالعه می کنند به
سختی حتی به یک درصد تاریخ بشر را تشکیل
می دهد. در حالی که باستان شناسان می توانند
جوامع انسانی را از آغاز پیدایشش یعنی از حدود
4 میلیون سال پیش مطالعه کنند.



گذشته، کلیدی برای زمان حال و آینده

- باستان شناسی از بسیاری از عوامل و پدیده ها و بقایا به عنوان مدرک و شاهد بهره می گیرد.
- تمامی شاخه های علمی به نوعی در باستان شناسی کاربرد می یابند؛ زمین شناسی، سنگ شناسی، تاریخ، مردم شناسی، جانور شناسی، زیست شناسی و ...
- مطالعات باستان شناسی تنها با استفاده از مدارک مدفون شده در زیر خاک صورت نمی گیرد، بلکه هر نوع محوطه و اشیایی را در بر می گیرد.
- باستان شناسی روش هایی پرورانده است که گردآوری اطلاعات از جوامعی که دیگر وجود ندارند را امکان پذیر می سازد. و تاکیدش بر روابط بین رفتار انسان و بازمانده های مادی او در دراز مدت است.
- مهمترین دلیل برای فعالیتها و پژوهش های باستان شناسی این است که درواقع گذشته، کلیدی برای زمان حال و آینده است.

باستان‌شناسی تأکیدش بر روابط بین رفتار انسان و بازمانده‌های مادی او در دراز مدت است.



باستان شناسی جستجوی مداوم است، نه یافتن پاسخ؛
سفری به بی پایان است، نه رسیدن به جایی.
همه چیز در باستان شناسی احتمالی است و هیچ چیز نهایی نیست.



باستان شناسی برای هر کسی با هر علاقه و خواسته ای
حرفی برای گفتن دارد.



تاریخچه علم باستان شناسی

- نخستین باستان شناسی که می شناسیم، نبونعید یا نبونیدس شاه بابل است که در قرن 6 ق.م کف معبدی را تا سنگ بنای آن که هزاران سال پیش تر نهاده شده بود، حفاری کرد.

« یک روز فراموش نشدنی برای پدر بلشَصَّر. او آجر بنیان معبد نرام سین را پیدا کرده که قدمت آن به 3200 سال قبل باز می گردد، و ناگهان درمی یابد کوروش پارسی دشمن قدرتمند بابل، در حال نزدیک شدن به شهر است.»



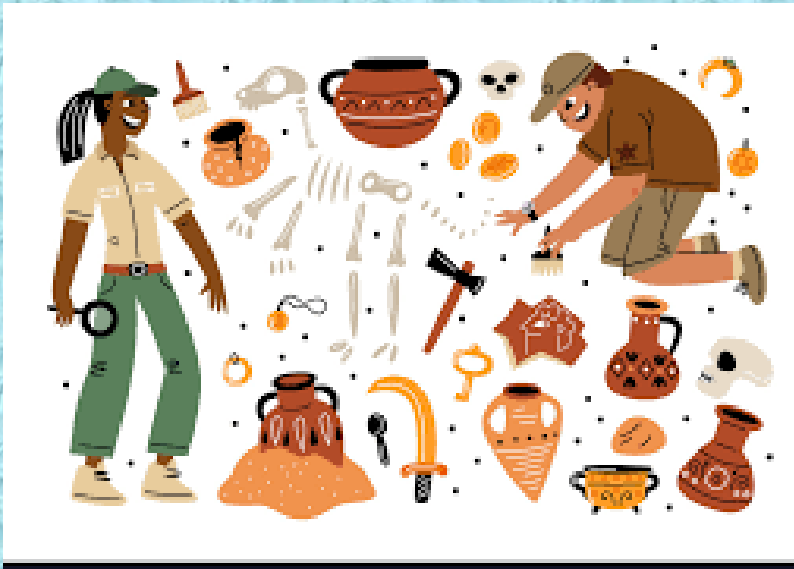


- باستان شناسی یکی از جدیدترین شاخه های علوم انسانی است که قدمت آن به حدود ۲۰۰ سال می رسد. باستان شناسی حاصل تفکرات و تحولات اجتماعی قرون جدید اروپاست که از چند سده اخیر شروع شده و در قرن ۱۸م به کمال رسید.
- معمولاً آغاز باستان شناسی از اواسط قرن ۱۶م محسوب می شود. زمانی که نقشه بردارانی همچون جان لیلان به واسطه شغلش (کتابدار سلطنتی) مجبور به مسافرت های بسیاری شد. او یک فهرست از بناهای تاریخی را نوشت و تاریخ بناهایی را که از آنها بازدید می کرد، ثبت کرد و به این ترتیب برای نخستین بار تاریخچه ابنیه تاریخی تهیه شد. اگرچه نوشته های او هرگز چاپ نشد ولی این باور را به وجود آورد که می توان از طریق مشاهده بقایای آثار گذشتگان به مطالعات گسترده تری در این زمینه نائل شد.
- تا پایان این قرن این اعتقاد پا گرفت که یافته های گذشته متعلق به روزگاری هستند که پایان یافته اند و حال باید بقایای آن ثبت و نگهداری شود.

- پایه و اساس باستان شناسی نوین در قرن 17م نهاده شد و در طول سده های 17 و 18 تاکید بیش از هر چیزی بر ثبت و ضبط بناهای باستانی بود که در آغاز به عنوان قسمتی از کار توپوگرافی عمومی در باستان شناسی محسوب می شد، ولی بعدها به عنوان قسمتی از مطالعات بر روی خود این ابنیه تاریخی مد نظر قرار گرفت.
- یکی دیگر از عوامل افزایش توجه و غلاقه به اشیاء باستانی و عتیقه در قرن 18م رواج سفرهای تفریحی به کشورهای اروپایی بود که بسیاری از مسافرین سوغاتی هایی که همراه خود می آوردند، اشیاء عتیقه بودند و مشاهده آثار باستانی کشورهای چون یونان و ایتالیا آنان را برمی انگيخت تا بیشتر در مورد تاریخ کشور خودشان تحقیق و کندوکاو کنند.
- اگرچه تا پایان قرن 18 تاکید بیشتر بر تغییر روش بررسی های میدانی بود، دیگر افراد زیادی در پی ثبت بناهای باستانی نبودند، بلکه می خواستند بیشتر درباره آنها بدانند و به ویژه به جمع آوری یافته هایی از این بناها برای موزه های شخصی خود توجه فراوان نشان می دادند. همین هدف بیشتر حفاری های باستانی آن روزگار را بر روی تپه گورستان های باستانی متمرکز کرد. چرا که بهترین مکان برای یافت اشیاء عتیقه با ارزش بودند.



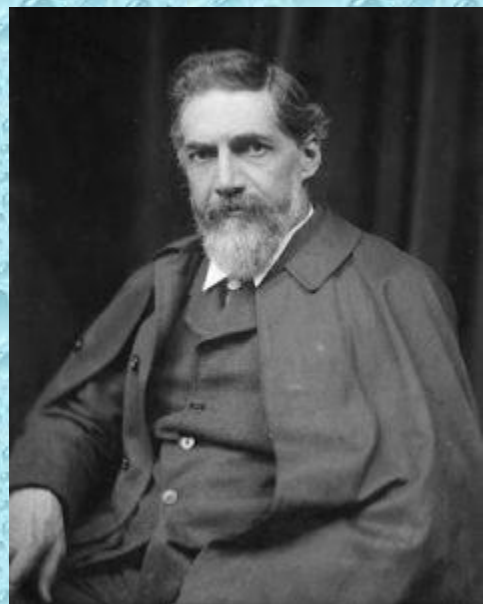
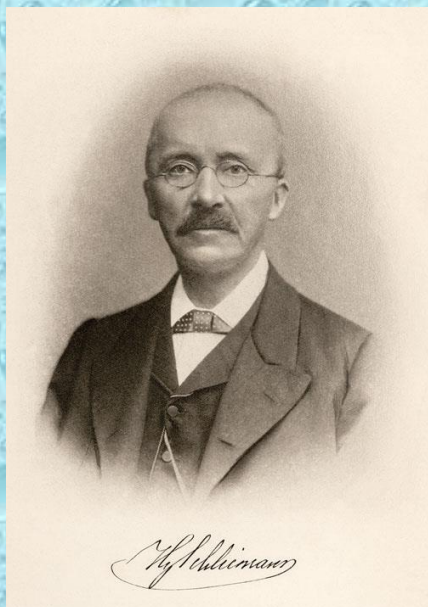
کشف اشیاء زیرخاکی اصلی ترین دلیل حفاری های باستان شناسی در آغاز و اوسط قرن 19م بود.
تنها در اواخر این قرن بود که این توجه کم کم جای خود را به تلاش برای شناخت این یافته ها و نه به نمایش گذاردن آنها در موزه های شخصی داد.
به دنبال این تحول بود که تلاش های حفاران صاحب نامی چون هاینریش شلمان آلمانی، در تروا و میسنائی، و آرتور ایوانز انگلیسی در کنوسوس، و سایرین در جهت اثبات این مدعا آغاز شد که اطلاعاتی با ارزش تر از اشیائی که بتوان در موزه های به نمایش گذاشت، از این محوطه ها کشف می شود.



اطلاعاتی با ارزش تر از اشیائی که بتوان در موزه های به
نمایش گذاشت، از محوطه های باستانی کشف می شوند.



• در پایان قرن 19 باستان شناسی واقعی دیگر فعالیتی پررونق بود و بسیاری از باستان شناسان بزرگ سخت مشغول کار بودند: پتری در مصر، کولدوی در بابل، شلیمان در حوزه دریای اژه و پیت ریورز در بریتانیا. برای بیشتر این پیشکسوتان باستان شناسی دیگر جستجو به دنبال گنج نبود، بلکه جستجو برای کسب اطلاعات و وسیله ای برای پاسخ دادن به پرسش های مشخص به شمار می رفت.



• ژنرال پیت ریورز پیشگام روش جدیدی در قرن 19 شد. وی حفاری های بسیاری انجام داد و مجموعه نفیسی از مصنوعات باستانی از سراسر جهان گردآوری کرد. وی مطالعات خود را در جهت نشان دادن سیر تدریجی تکامل و پیشرفت مصنوعات بشری در طول تاریخ قرار داد، مطالعاتی که امروزه تحت عنوان گونه شناسی/ Typology خوانده می شود. ولی همچنین نخستین کسی بود که به آزمایشات باستان شناسی مبادرت ورزید. او اصول مدرن حفاری های باستان شناسی را پایه ریزی کرد.





- در اواخر سده 18م توجه به حفاری باعث دورماندن اهمیت بررسی مقدماتی از منطقه به عنوان یک منبع اساسی در مدارک و اسناد باستان شناسی از اذهان باستان شناسان گردید.

- اما در زمان جنگ جهانی اول به واسطه پروازهایی که بر فراز سرزمین های مختلف صورت می گرفت باستان شناسان دریافتند که بررسی های مقدماتی از طریق هوا می تواند نقش به سزایی در اکتشافات و تفسیر محوطه های باستانی داشته باشد.

- این روش نخستین بار توسط شخصی به نام OGS Crawford ابداع شد.

- به دنبال این روش توجه به عملیات غیر تخریبی باستان شناسی به وجود آمد که تا زمان حال ادامه دارد.

- باستان شناسی که در آغاز به گردآوری اشیاء باستانی و پرکردن موزه ها سرگرم بود، در آغاز و میانه سده 20م با پذیرش رویکرد تاریخی فرهنگی به تجزیه و تحلیل اشیای باستانی، طبقه بندی آنها و مقایسه مناطق باستانی پرداخت.
- امروزه باستان شناسی به رشته ای مستقل با روش ها و رویکردهای ویژه خود تبدیل شده است.
- امروزه مسایل و مشکلات مطرح در باستان شناسی بیشتر در چهارچوب روندهای تحولی فرهنگی مطالعه می شوند و هدف از پژوهش آنها پی بردن به شاخص های تعیین کننده شدت و جهت دگرگونی های فرهنگی است.



برداشت های نادرست از باستان شناسی در جامعه!

• مردم می پرسند: «چی پیدا کردین؟»



پرسش کننده معمولی اغلب یا انتظار بازگویی روایتی رومانتیک از زندگی موقت در کوه و دشت و دیدن اقوام گوناگون دارد و یا انتظار پاسخی ساده و کوتاه درباره کشف گنج، مجسمه، کاخ و هرچیز چشمگیری که درک عمومی جامعه را از فعالیت ها و هدف های باستان شناسی تشکیل می دهد.

باستان شناسی چه فایده ای دارد؟

باستان شناسی و تاریخ دفتر حافظه گروهی اقوام و ملت هاست.





نقش کاربردی باستان شناسی در جوامع معاصر

- هدف اصلی باستان شناسی، بازسازی جوامع گذشته برای درک مکانیزم‌های درازمدت فرهنگی و اقتصادی است که جوامع برای ابقاء خود نوآوری می کنند. شناخت و درک گونه و شیوه زندگی و شکست ها و پیروزی هایی که جوامع باستان در زندگی فرهنگی و زیستی خود با آن روبه رو شده اند، باستان شناسان را در موقعیتی آکادمیک قرار می دهد تا درباره مسائل احتمالی جوامع امروزی اظهار نظر کنند.
- شناخت کلی از تاریخ اجتماعی و فرهنگی یک جامعه می تواند در برنامه ریزی های دراز مدت مفید باشد و به احتمال از تکرار اشتباهات گذشتگان در آینده جلوگیری کند.
- باستان شناسی کمک می کند درک بیشتری از زندگی جوامع در گذشته بیابیم و این امر به درک بهتر و عمیق تر از جامعه ای که در حال حاضر در آن زندگی می کنیم و به تعاقب آن به توسعه جامعه ای که در آینده خواهیم داشت، کمک شایانی می کند.

جامعه ای که نداند در گذشته از کجا آمده، نخواهد دانست در آینده به کجا خواهد رفت!



جامعه ای که به گذشته خود بی اعتنا باشد، به یقین آینده ای نیز نخواهد داشت!



سياس

